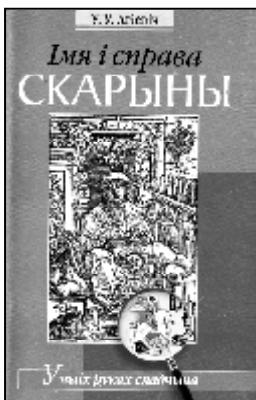

Навуковыя выданні:

Айчынныя

Агіевіч У.У. **Імя і справа Скарыны: У чыліх руках спадчына.** Мінск: Бел. навука, 2002. – 319 с.

Кніга з'яўляецца навуковым выданнем з немалым для сёняшніягага дня накладам у 1000 экз. У анатацыі да яе гаворыцца пра кардынальна новую ацэнку духоўнай спадчыны Скарыны ды пра змену ўсёй канцепцыі Скарыніяны.

Звяртае на сябе ўвагу жывы і эмацыйны, часам палемічны аўтарскі стыль выкладу, што часам складае ўражанне публістычнага тэксту.

Цікавыя назвы раздзелаў:

- *Лес імя Скарыны як сімвал лёсу Беларусі*
- *Nomen est omen*
- *Віленская выданні Георгія (Францыска) Скарыны ў дыялогу з Москвой*
- *Волевыя ўленне Скарыны адносна сваіх імёнаў: дакументальныя сведчанні і проблема перакладу*

– *Скарынаў прафесіонім "доктар Францыск"*

– *Ці варты "Дыспут" дыспуту?*

– *Ініцыялы Скарынавых выданняў – сімвалагізацыя культуры хрысціянскага гуманізму*

– *Сімвалогія светла і алегорыі пазнання*

– *Закон, запісаны ў сэрцы, і геліяцэнтрызм*

Шматувагі надаецца высвяленню праўдзівага імя (імёнаў) Вялікага Беларуса. Аўтар ужывае напісанне "Георгі(Францыск) Скарына". Менавіта такую чарговасць імёнаў Аўтар прачытаў на чорнай плакетцы ў ніжній частцы знакамітага аўтапартрэту Скарыны.

Бардах Ю. Штудыі з гісторыі Вялікага Княства Літоўскага / пер. М.Раманоўскага/ А.Істоміна; Прадм. Г.Сагановіча. Мінск, 2002 -459 с., (Бібліятэка часопіса "Беларускі Гістарычны Агляд") (Наклад не паказаны).

Кніга складаецца з 9 працаў вядомага польскага гісторыка праф. Юліуша Бардаха, напісаных у розныя часы ад пачатку 70-х да сярэдзіны 90-х гадоў мінулага стагоддзя: *Крэва і Люблін. З проблемай польска-літоўскае уніі; Лад местаў на магдэбургскім праве ў ВКЛ*

да сяр. 17 ст.; *Аб практицы літоўскай канцыляры і часоў Жыгімонта I Старога; Звычэвае шлюбнае права русінаў ВКЛ (15 - 17 ст.); Дачыненні паміж каталікамі і праваслаўнымі ў ВКЛ (канец 14 - 17 ст.); Шмату зроўневая нацыянальная свядомасць на літоўска-рускіх землях Рэчы Паспалітай у 17 - 20 ст.;* Ад палітычных да этнічных народаў у Цэнтральнай-Усходняй Еўропе; Літоўская палякі і іншыя народы гісторычнве Літвы. Спраба сістэмнага аналізу; Канстытуцыя 3 мая і "Ўзаемныя заручыны Абодвух Народаў" 1791 г.;

Кніга пачынаецца прадмовай Генадзя Сагановіча, інтэрв’ю з Аўтарам і зачанчваецца бібліографіяй ягоных публікаций. У інтэрв’ю заўважана, што Аўтар у Беларусі "займеў папулярнасць аднаго з самых аб'ектуўных польскіх гісторыкаў". Тым не менш, у працах Ю.Бардаха выяўляеца традыцыйнае польскае стаўленне да ВКЛ як да гісторычнай формы летувіскай дзяржаўнасці.

Радзік Р. Беларусы (Погляд з Польшчы): Манаграфія / Пер. з польск.; Рэд. Я.Іваноў; ГА МТ "Брама". Мінск: Энцыклапедыкс, 2002. - 132 с. (Наклад - 150 экз.)

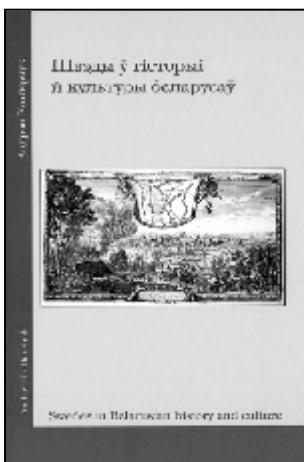
Артыкулы вядомага люблінскага сацыёлага, аб'яднаныя беларускай тэматыкай, арганічна склалі гэтую кнігу. Найбольшую цікавасць выклікае менавіта "погляд з Польшчы", які дазваляе нам пару́наць уласную самаацэнку з успрыманнем беларускага нацыятворчага практэсу кампетэнтным навукоўцам з-за граніцы. Пра цікавасць зместу працы гавораць назвы яе раздзелаў: *Прычыны слабасці нацыятворчага практэсу беларусаў у 19 і 20 ст.; Погляд на Польшчу і Расію ў "Кароткай гісторыі Беларусі" Вацлава Ластоўскага; Паляк, літвін, беларус (Эвалюцыя крытэрыяў нацыянальна-культурнай прыналежнасці ў два апошнія стагоддзі); Паміж Расіяй і Польшчай (Нацыянальна-культурная эвалюцыя беларускага грамадства на працягу двух апошніх стагоддзяў); Беларусь і Сярэдне-Усходняя Еўропа (Культурныя перадумовы палітычна-еканамічных ператварэнняў); Хто такія беларусы?; Беларускі час; Мовы Беларусі ў 19 і 20 стагоддзях.*

Бохан Ю.М. Узбраенне войска ВКЛ другой паловы XIV - канца XVI ст. Мінск: Экаперспектыва, 2002. - 336 с. з іл. (Наклад - 300 экз.)

Кніга дзеўліца на пяць раздзелаў, якія ахопліваюць увесы комплекс узбраення ВКЛ пазначанага перыяду:

- Засцерагальнае ўзбраенне
- Зброю блізкага бою
- Зброя далёкага бою

– Рыштунак вершніка і верхавога каня

– Уптыўзбраення на выдзяленне катэгорый ваяроў

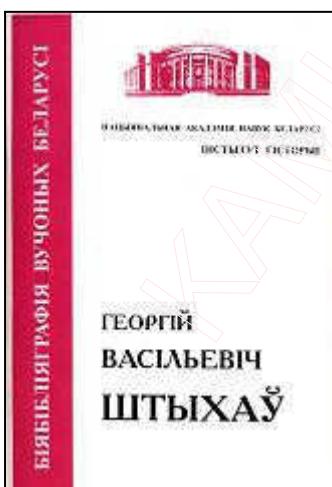
Паводле сцісласці і адначасовай інфармацый-
най насычанасці выкладу, дакладнасці аўтарскіх
дэфініцый і фармулёвак тэксткнігі блізкі да энцык-
лапедычнага.

**Котлярчук А. Шведы ў гісторыі й культуры бела-
русаў. Мінск: Энцыклапедыкс, 2002. - 296 с. іл.
(Наклад 2000 экз.)**

Кніга фундаваная Шведскім інстытутам і адэр-
цэн заванана я шведскімі навукоўцамі, праdstаўляе
гісторыю беларуска-шведскіх узаемадносінаў ад
ранняга сярэднявячча да найноўшага часу. Выклад
вядзеца паводле храналагічнага прынцыпу, асоб-
ным разделам вылучаны Вобраз шведа ў беларус-
кай культуры. Да працы далучаныя спіс крыніцай і бібліяграфії, асабовы ды геаг-
рафічны паказальнік, рэзюмэ на ангельскай мове.

Аляксандар Краўцэвіч

**Біябіліяграфія вучоных Беларусі: Георгій Васільевіч Штыхав (Да 75-годдзя з
дня нараджэння). Мінск, 2002 - 89 с.**

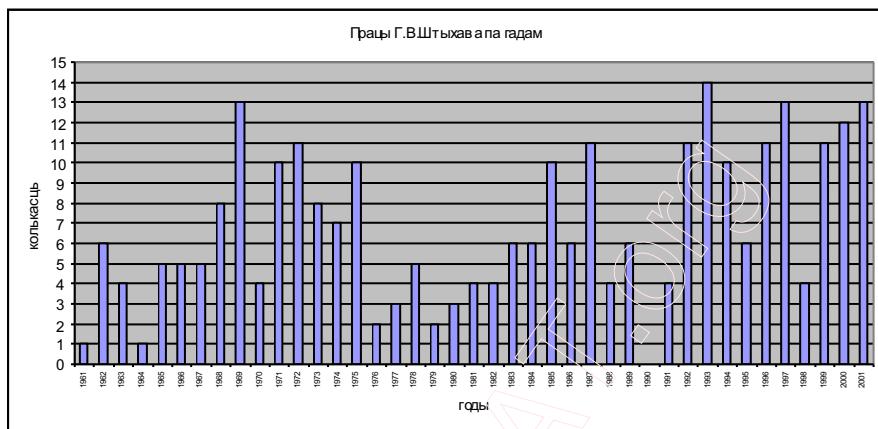

Да 75-годдзя з дня нараджэння выйшла асоб-
ным выданнем бібліяграфія праца Г.В.Штыхава
(другой кнігай у серыі "Біябіліяграфія вучоных
Беларусі") вялікім як для Інстытута гісторыі Нацы-
янальнай Акадэміі навук Беларусі накладам у 300
асобнікаў.

Нарыс навуковай дзейнасці Г.В.Штыхава на-
писаны Сяргеем Тарасавым, Леанідам Калядзінскім,
Генадзем Семянчуком, храналагічны паказальнік
працаў - Алай Ільюцік. Ёсьць пералік справаздачаў
юбіляра аб археалагічных раскопках, спіс працаў,
якія выйшлі пад рэдакцыей Г.В.Штыхава, спіс аба-
роненых пры яго кіраўніцтве і кансультатацыях ды-
сертацый, імянны і геаграфічны паказальнік, рэ-
зюмэ на рускай і ангельскай мовах.

Вынікі дзейнасці шаноўнага Георгія Васілье-
віча на працягу 1960-2001 г. ўражваюць - 280 навуковых і навукова-папулярных
працаў (сярод іх каля паўтара дзесятка навукова-папулярных), 295 артыкулаў у
энцыклапедыях, 103 - у "Збору помнікаў", 47 газетных артыкулаў, 32 археалагіч-

ныя справа здачы, 36 рэдагаваныя працы, 2 кансультаваныя абароненныя доктарскія, 16 абароненых пад кіраўніцтвам вучонага кандыдацкіх дысертаций.

У паказальніку 324 пазіцыі, у кожным годзе ўжываецца алфавітны прынцып апісання (зрэшты, не вельмі паслядоўна), энцыклапедычныя выданні апісваюцца пад адным нумарам з распісваннем у алфавітным парадку артыкулаў аўтарства Г.В.Шчтыхава з паданнем старонак.

Дробныя пропускі (напрыклад, не занатаваны артыкул "Пломба" у 5-м томе "Энцыклапедыі гісторыі Беларусі") пры такой колькасці працаў юбіляра можна і не заўважаць. Карыснае выданне – адно бяда, невядома дзе яго можна набыць.

Берасцейскі хранограф: Зборнік навуковых прац. Вып.3. Брэст, 2002 – 404 с.

У Берасці выйшаў ужо трэці за апошнія некалькі гадоў выпуск "Берасцейскага хранографа", які падрыхтаваны да выдання кафедрай усеагульной гісторыі і гісторыі сусветнай культуры Берасцейскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А.С.Пушкіна пад кіраўніцтвам У.І.Нікіценкава.

Наклад невялікі - ўсяго 100 экз., але гэта не памяншае значнасці выдання, якое даказвае, што дэцэнтралізацыя беларускай гісторычнай науки – рэальный факт.

У зборніку прынялі ўдзел 48 аўтараў з Масквы, Санкт-Пецярбурга, Менску, Гомелю, Гародні, Вільні, Стайбцоў і Берасця. Вядома, большасць – супрацоунікі БрДУ. Складальнікам і вылучаныя наступныя тэматычныя раздзелы: "духоўная спадчына", "гісторыя рэлігіі", "гісторыя адукцыі і куль-

туры", "гісторыя нацыянальных меншасцяў", "памежжа", "гісторыя заходніх абласцей Беларусі", "тэндэрныя праблемы ў славянскай культуры" "эканаамічная гісторыя", "гісторыя партый і рухаў", "беларусы ў свеце", "усеагульная гісторыя", "археалогія і этнолагія", "дэмографія, міграцыя, статыстыка", "нумізматыка", "гісторыяграфія і крыніцаўства", "архівы і публікацыі". На беларускай мове напісаныя 16 з 45 артыкулаў.

Няма магчымасці пераказаць змест нават выbraneхарты кулаў. Вось толькі некаторыя з іх. Артыкул А. У. Ерашэвіча аб Берасцейскім павеце ў часы напалеонаўскіх войнаў сярод іншага гаворыць і пра адносіны насељніцтва да вызваліцеляў - яно разбеглася па лясах, што стварыла перашкоды ў пошуках харчавання для рускіх войскай. В. Г. Швайко звяртае ўвагу на розніцу ў статусе рускіх эмігрантаў і мясцовых рускіх ў міжваенны Польскай рэспубліцы, на відавочныя праблемы фіксацыі колькасці рускіх падчас перапісу 1931 г., які, верагодна, аўяднаў у адной графе розныя катэгорыі з-за амоніміі "рускій" як велікарос і "рускій" як веравызначэнне (кшталту касцельных "палякаў"). В. Смільнічус аналізуе суадносіны вобразу і реаліі пры ўжыванні грашовых тэрм іншай у творчасці Адама Міцкевіча. А. Ю. Бодак расказвае аб арганізаваных міграцыйных пракцесаху БССР у 1945-1955 г., якія вяліда памяшэння долі карэннага насельніцтва ў рэспубліцы.

Вялікія прэтэнзіі можна выказаць да фармату і вёрсткі кнігі (берасцейскае выдавецтва Сяргея Лаўрова). У дзесятках падкаў гады, кіламетры, стагоддзі і г.д. аказаліся "адарванымі" ад саміх лічбаў і перанесеныя ў наступны радок, іншыя ялы - ад прозвішчаў, пачатак сказа ў выглядзе адной літары - ад самага сказу, частка устойлівага скарачэння - ад другой яго часткі, табліцы адступаюць ад патрабаванняў ДАСТА, ёсць адхіленні ад агульна прынятых скарачэнняў (кшталту "ру." замест "руб."), у англійскіх рэзюме адсутнічаюць пераносы. Пералік можна было бы працягваць. Міжтым, тэкставы рэдактар Word for Windows (здаецца, што кніга вярсталаася ў гэтым рэдактары) дазваляе ўсе гэтыя праблемы лёгка вырашаць. Але ёсць паказчык, па якому выдавецтва С. Лаўрова пакідае далёка ззаду шэраг іншых - рэкордна ніzkі кошт паліграфіі (напрыклад, у парыўненні з менскім выдавецтвам "Тэхналогія" кніга абыходзіцца танней прыблізна разоў у пяць).

Зборнік належыць да тых, якія ёсць жаданне перачытваць.

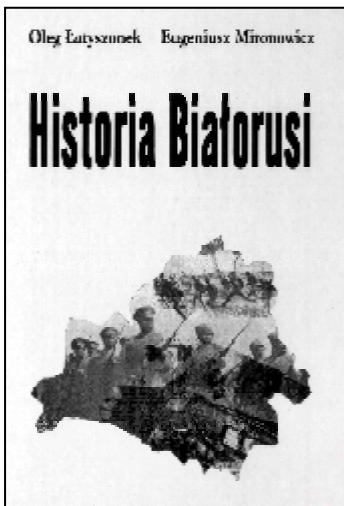
Шкада, што сістэма агульнарэспубліканскага кнігагандлю распалася і кнігу нельга пабачыць ў іншых гаратах, больш того, нават у кнігарнях Берасця. Сённяшні мізэрны выбар кніг у крамах не з'яўляецца віной беларускіх даследчыкаў, яны працуяць, пішучы і, бывае, нават знаходзяць сродкі для выданняў. Але гандаль у межах свайго разумення вырашае, што патрэбна пакупніку. Здаецца, адзінай у краіне кнігарнія з нармальным асартыментам выданняў, у тым ліку і некаторых беларускіх рэгіональных, застаецца менская "Акадэмкніга".

Выйсце, здаецца, адно – налажванне планавага абмену паміж навуковымі цэнтрамі сваімі выданнямі і высылка поштай па індывідуальному заказу.

Ivan Сінчук

Замежныя

Latyszonok O., Mironowicz E. Historia Białorusi od połowy XVIII do końca XX wieku. Białystok, 2002 – 330 s. (Наклад не паказаны)

Кніга азначана Аўтарамі як падручнік у першую чаргу для польскіхнастайнікаў, а таксама студэнтаў, ліцэюстаў ды ўсіх зацікаўленых. Аўтары перанеслі адзін з прынятых храналагічных рубяжоў – апошні падзел Рэчы Паспалітай (1795 г.) да першага падзелу ў 1772 г., калі Расея забрала першы ладны кавалак Беларусі.

Кніга падзелена на 33 невялікія раздзелы (памерам ад 5 да 25 старонак), якія апісваюць палітычную, эканамічную, культурную гісторыю краіны, а таксама беларускага насельніцтва ў Польшчы. Першыя 4 раздзелы ці 24 старонкі прысвячаныя 18 ст., наступныя 13 раздзелаў на 83 стар. прадстаўляюць падзеі 19 ст., нарэшце раздзелы 18 – 33 (191 стар.) апісваюць гісторыю Беларусі і беларускай нацыянальнай меншасці ў Польшчы ў 20 ст.

У самой Беларусі да сёння не напісаны такі дэталёвы падручнік па новай і навейшай гісторыі краіны. Аллег Латышонак і Яўген Мірановіч – гісторыкі, вядомыя не толькі ў Польшчы сваімі арыгінальнымі працамі, таму новая кніга выклікае цікавасць адразу пасля прачытання прозвішчаў аўтараў на вокладцы.

Аляксандар Краўцэвіч

Бурков В.Г. Фалеристика: Учебное пособие. Москва, 2000 – 168 с.

Пра кнігу санкт-пецярбургскага даследчыка У.Г.Буркова спецыялісты ведалі задоўга да яе з'яўлення ў друку. Яна выдадзеная падгрыфам Расейскага дзяржаўнага гуманітарнага універсітэта накладам 1000 экз.

Чакалі яе з-за таго, што аказаўся ў другой "главе" з называю "Змест і структура фалерыстыкі". Паколькі фалерыстыка дысцыпліна даволі маладая, то дагэтуль ёсць розныя думкі пра тое, што адносіцца да самой дысцыпліны і аб уласна класіфікацыі ўзнагародаў. Аўтар вядомы знаўца ў гэтых пытаннях.

У кнізе ёсьць гістарыяграфічны агляд, табліца вышэйшых узнагародаў дарэвалюцыйнай Расеі, СССР і дзяржаўных узнагародаў Расейскай Федeraцыі разглядаецца значэнне узнагародна га комплексу, і сам тэрмін "фалерыстыка". Самастойнае значэнне мае спіс асноўных працаў па фалерыстыцы Расейскай імперыі і СССР на 11 стар. (толькі працаў самога аўтара пералічана два дзесятка). Тэрмін "фалеронім", які прапанаваны аўтарам як агульная назва узнагародаў даволі даўно, у навуковым побыце не жадае прыжывацца, але іншыя прапановы і ўдзельнікі аўтара аказваюць ўплыў на развіццё дысцыпліны.

Асноўнага тэксту ў кнізе толькі 90 старонак, што дазваляе ёй рэальна карыстацца як падручнікам ў ВНУ пры невялікай колькасці гадзінай фалерыстыкі. Але кніга мае "манаграфічны" даведачны апарат - можа так і павінны выглядаць падручнікі будучыні, па якіх рыхтуюць сапраўдных спецыялістаў.

Кальцин А.М. Торговля древней Москвы (XII- середина XV в.). Москва, 2001 -278 с.

Бездакорна падрыхтаваная да друку кніга маскоўскага даследчыка Александра Калызіна выйшла накладам 500 экз. У манаграфіі акрамя асноўнага тэксту шэсць вялікіх дадаткаў і ў асобным блоку 60 малюнкаў (графічных і фотавывіаў).

Структура кнігі прапрыстая і лагічная. Яна складаецца з трох частак: 1) Гандаль Москвы па пісьмовых крыніцах, 2) Гандаль Москвы па археалагічных дадзеных, 3) Гандаль Москвы па нумізматычных дадзеных.

Беларускім чытачам найбольш цікавымі будуть звесткі пра супольныя рэчы матэрыяльнай культуры - шкляныя бранзалеты і срэбныя плацёжныя зліткі. Аўтар прытырмліваецца думкі, што слова "рубель" пашодзіць ад практикі рассячэння злітку на две часткі - палціны, у адрозненне ад старога попіду што "рубель" - палова злітку. Аднак рэаліі нават сённяшній беларускай мовы даюць "рубель" як жэрдку з зарубкамі на канцах для прыціскання капны сена на возе, што можа быць указаннем на сувязь зарубак на літоўскіх палачкападобных злітках з этымалогій грашовага тэрміна "рубель". Нельга забыць, што апошнім часам з'явіліся залатаардынскія манеты з надпісю "рубель".

Нельга забыць, што апошнім часам з'явіліся залатаардынскія манеты з надпісю "рубель". Аднак увагі заслугоўваюць спробы аўтара разабрацца з загадкай узнікнення 216-дзенежнага грашовага ліку.

Даследаванне выканана на стыку традыцыйнай гісторыі пісьмовых крынічаў, археалогіі і нумізматыкі. Можна лічыць, што ўсе гэтыя накірункі гісторычнай навукі сталі багацей на адну вельмі дабротна зробленую манаграфію. Шкада толькі што аўтару давялося выдаваць кнігу сваім коштам. З другога боку, гэта паказвае А.М.Калызіна як энтузіяста сваёй справы і дадае да яго павагі.

Компьютер и историческая демография: Сборник научных трудов. Барнаул, 2000 - 210 с.

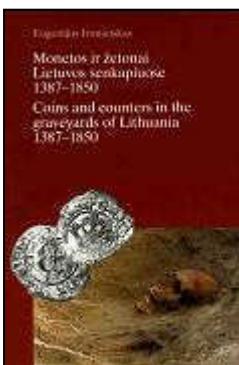
Зборнікнавуковыхпрацаў працягвае шэраг падобных практична штогадовых (з 1994 г.) выданняў Алтайскага дзяржаўнага універсітэту, якія тычыліся гісторычных ведаў, эканамічнай гісторыі, статыстыкі, крыніц, методыкі археалогіі, картаграфіі, інтэрнету як новай сферы інфармацыйнага асяроддзя гісторычнай навукі. Усе выданні з'яўляюцца падпіранажам расейскай асацыяцыі "Гісторыя і камп'ютэр". Наклад кнігі невялікі - 300 экз., надрукавана пры падтрымцы Расейскага фонду фундаментальных даследаванняў, спасылкі на дапамогу якога ўсё часцей можна знайсці на старонках расейскіх гісторычных выданняў.

Адметнай рысай серыі з'яўляеца шырокая геаграфія аўтараў і даволі вялікі тэртыярыйны ахоп. У дадзеным зборніку знайшлося месца 11 артыкулам па дэмографіі 18-20 ст. Рәсей, Казахстану, Беларусі навукоўцаў з Астаны, Санкт-Пецербурга, Тулы, Петразаводска і іншых цэнтраў.

Беларусь прадстаўлена вялікім артыкулам Насевіча В.Л. "Дэмографічныя паказчыкі беларускага сялянства ў другой палове 18 – першай палове 19 ст." Даследчык прапануе пры адсутнасці агрэгатавых паказчакаў па вялікіх тэртыорыяхрабіць даследаванні на мікраўзроўні з пазнейшай экстрапалацыйай дадзеных на больш шырокую тэрторыю. Даследаваліся сёллы ўладання Корэнь непадалёк ад Менску па інвентарах, метрычнымі кнігах, рэвізскімі сказках. Між іншым, можна даведацца, чаго каштавала насељніцтву руска-французская вайна 1812 г. - страціў жыццё кожны шосты жыхар гэтай мясцовасці. Вынікі даследавання прыводзяцца не толькі ў аналітычнай частцы, але і ў падрабязных пагадавых табліцах, што робіць прыемнае ўражанне.

Ivanauskas E. Monetos ir zetonai Lietuvos senkapiuose 1387-1850 = Coins and counters in the graveyards of Lithuania 1387-1850. Vilnius, 2001 - 228 p.

Чартовая кніга летувіскага даследчака Эўгеніюша Іванаускаса прысвеченая манетам і жетонам у летувіскіх магільніках канца 14 - сярэдзіны 19 ст. Пасля выданенага ім у 1995 г. інвентара скарбаў Літвы падобнай працы можна было чакаць і

яна з'явілася. Алфавітны пералік населеных пунктаў адна-часова з'яўляеца і зместам кнігі, усяго названыя 470 мяс-цовасцяў.

Знаходкі апісваюцца наступным чынам: мясцовасць - год, кароткае апісанне археалагічных працаў, агульная датыроўка магільніка, нумары магілаў, іх датыроўка, двар-жава - уладар - дата - колькасць - археалагічная справазда-ча - акт прыёму - публікацыя. Часамі ёсць фотаздымкі, але ніколі ні словамі, ні графічна не фіксуецца паларажэнне манет адносна касцяка.

Сфармульянаныя ва ўступе пастулаты аўтара выкліка-юць жаданне зрабіць іх аб'ектам дыскусіі. Навуковая грамадскасць Летувы па рознаму аднеслася да гэтай працы, бо меліся ўжо даўнія два манаграфічныя артыкулы пра манеты ў пахаваннях. Най-больш канструктыўнымі былі выступленні ў друку з дапаўненнямі.

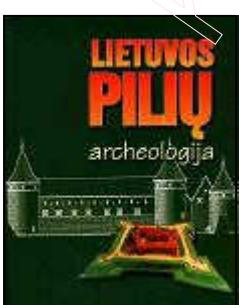
Што да мяне, то праца выклікае павагу і добрую зайдрасць – аўтар змог атрымаць дазвол на вывучэнне знаходак з заўжды арыентаванымі на аўтаркію археолагамі, атрымаў доступ да калекцыі 23 музеяў, знайшоў сродкі спачатку на даследчыцкую працу, а потым і на выданне патрэбнай кнігі накладам 500 экз. На Беларусі нічога падобнага не з'яўлялася, хоць час даўно наспеў.

Lietuvos pilių archeologija. Klaipėda, 2001 – 260 р.

Зборнік працаў летувіскіх даследчыкаў аб летувіскіх замках, які выдадзены на крэйдавай паперы са спрэс каляровымі фатаграфіямі і да таго ж у цвёрдай вокладцы, накладам 500 экз. уражвае, бо нельга зразумець як такое шыкоўнае выданне мае такі нават па беларускіх мерках невялікі кошт. Міжволі пытаеш сябе: “Можа будучыня за каляровай навуковай фотаілюстрацыяй у навуковым выданні?”

Кніга ўтрымлівае 11 артыкулаў, сярод аўтараў Г. Забела, В. Жулкус, А. Кунцэвічус, Н. Кіткаускас, Д. Степанавічэні і іншыя. У верхнім каланіце на кожнай старонцы месціцца невялічкая фотазастаўка, асобная да кожнага артыкула, ча-сам калярова, знешнія палі “па-багатаму” шырокія – каля 45 мм. Рэзюмэ да ўсіх артыкулаў падаецца на ня-мецкай мове.

Увагу беларускага чытача напэўна прыцягнуць працы, дзе можна знайсці аналагі здабыткам матэрыяльнай культуры з беларускай тэрыторыі. У артыкуле аб знаход-каху Біржы ёсць фотаздымкі кафляў 17 ст. з выявамі фам-ільнага герба Радзівілаў – арол з трыма рабкамі ў шыце на грудзях, здзвілюе сваёй датыроўкаю паліхромная безра-мачная кафля з лічбам і “1682”. Апісанне знаходак у Віленскім замку ўтрымлівае шэраг здымкаў керамічных

вырабаў (скарбонкі, місы, паўмісы, біклагі, збана, рынкі, больш тузіну разнастайных гаршкоў), некалькіх касцяных і металічных рэчаў і двух адмысловых кашалькоў. Той, хто задасць сабе працу не толькі паглядзець малюнкі, але і прачытаць тэкст, даведаецца аб нязвычайных абставінах выяўлення гэтых рэчаў на Віленскім замку.

Іван Сінчук

Aleksey Martyniuk. Die Mongolen im Bild. Orientalische, westeuropäische und russische Bildquellen zur Geschichte des Mongolischen Weltreiches und seiner Nachfolgestaaten im 13.– 16. Jahrhundert. Гамбург: Verlag Dr. Kovau, 2002 – 217 S. III. (Манголы ў выяўленчым мастацтве. Усходнія, заходнія єўрапейскія і рускія выяўленчыя крыніцы па гісторыі Мангольскай імперыі і дзяржаваў – яе спадкаемцаў у 13 – 16 ст.) (Наклад не паказаны)

Важнай і да сёння недастатковая выкарыстанай групай гісторычных крыніцаў па мангольскай праблеме з'яўляюцца выявы манголаў у помніках сярэднявечнай кніжнай мініяцюры. Гэта праца прысвячана вывучэнню мініяцюраў з выявамі манголаў, паўстаўшых у розных культурна-гісторычных рэгіёнах такіх як мусульманская Пярэдняя Азія, каталіцкая Еўропа і праваслаўная Русь. Праца была абаронена ў якасці дысертациі ў Пурскім універсітэце горада Бохума.

Многія мініяцюры ўтрымліваюць надзвычай каштоўную, часам унікальную інфармацыю па сярэднявечнай мангольскай геральдыцы, прыдворнаму цырыманіялу і функцыянаванню стаўкі мангольскіх ханаў і імператарав, убраенню і тактыцы войскаў, дэталі побыту і гаспадарчай дзейнасці качэўнікаў і г.д. З 40 змешчаных у кнізе гравюраў каля паловы ўпершыню ўводзяцца ў навуковы зварот.

Аляксей Мартынюк

КРАЯ ЗНАЎЧЫЯ ІЛ-ГАРАГУРНА-ГІСТАРЫЧНЫЯ ВЫДАННІ 2002 Г.

Дубатоўка В. Архіпелаг Сапегаў: Гісторычныя нарысы. Мінск: Беларускі кніга збор, 2002. – 172 с. іл. (Наклад – 500 экз.)

Краязнаўчы альманах “Горад святога Губерта”. Вып. 1. Гісторыя Гародні XX ст. у вусных успамінах / Пад рэд. А.Ф. Смаленчука. Сейны: Fundacja „Pogranicze”, 2002. – 96 с. іл. (Наклад – 100 экз.)

Талерчык А. Парэчча: Гіст.-краязн. нарыс пра в. Парэчча Слонім. р-на Гродна: Ратуша, 2002. – 160 с. іл. (Наклад не паказаны).

Чобат А. Зямля св. Луکі. Крынікі, 2002. – 211 с. (Наклад не паказаны)